

CHƯƠNG TRÌNH ĐỊA PHƯƠNG (phần Tiếng Việt)

I – MỤC TIÊU CẦN ĐẠT

Giúp HS :

– Hiểu được từ ngữ chỉ người có quan hệ ruột thịt, thân thích được dùng ở địa phương nơi em sinh sống.

– Bước đầu so sánh các từ ngữ địa phương với các từ ngữ tương ứng trong ngôn ngữ toàn dân để thấy rõ những từ ngữ nào trùng với từ ngữ toàn dân, những từ ngữ nào không trùng với từ ngữ toàn dân.

II – NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

1. Yêu cầu của bài học này chủ yếu là tìm hiểu từ ngữ chỉ người có quan hệ ruột thịt, thân thích được dùng ở địa phương HS sinh sống. Ngoài ra, nếu còn thì

87

giờ, có thể cho HS sưu tầm một số từ ngữ địa phương chỉ quan hệ ruột thịt thân thích được dùng ở địa phương khác.

2. Trong số các từ ngữ chỉ quan hệ ruột thịt, thân thích được dùng ở địa phương có những từ ngữ trùng với từ ngữ toàn dân, cũng có những từ ngữ không trùng với từ ngữ toàn dân. Cả hai loại từ ngữ này đều là đối tượng thu thập.

3. SGK đã cung cấp cho HS một bảng điều tra. Từ ngữ chỉ quan hệ ruột thịt, thân thích trong tiếng Việt rất phức tạp. Do khuôn khổ thời gian học tập, bảng điều tra chỉ yêu cầu tìm hiểu một số từ ngữ chỉ quan hệ tương đối gần gũi. Trong bảng điều tra, ở phần từ ngữ toàn dân, có từ ngữ được lặp lại nhiều lần vì trong ngôn ngữ toàn dân, từ ngữ đó có thể tương ứng với hai từ ngữ địa phương chỉ hai quan hệ khác nhau. Ví dụ : *bác* trong ngôn ngữ toàn dân tùy theo ý nghĩa có thể tương ứng với nhiều từ ngữ khác nhau trong tiếng địa phương (*cậu, dì,...*).

Ở độ tuổi lớp 8, sự giao tiếp xã hội của HS chưa rộng, việc đọc sách báo chưa nhiều, nên việc hiểu từ ngữ toàn dân còn có chỗ khó khăn. Vì vậy, ở một số từ ngữ toàn dân trong bảng điều tra có thêm phần chú thích trong ngoặc đơn để nói rõ quan hệ.

III – TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

Bài này thuộc chương trình địa phương, có tính chất điều tra, nên có sự hỗ trợ của phụ huynh HS. GV giao nhiệm vụ cho HS chuẩn bị trước ở nhà.

Hoạt động 1. Thảo luận ở tổ. Mỗi tổ làm chung một bảng điều tra. Cuối bảng điều tra cần rút ra những từ ngữ không trùng với từ ngữ toàn dân (nếu có). Tập hợp các sưu tầm của các tổ viên về vấn đề thứ hai và vấn đề thứ ba.

Hoạt động 2. Đại diện tổ trình bày kết quả điều tra, sưu tầm. GV nhận xét về bài làm của các tổ.